

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

Δευτέρα 26 Δεκέβρη—Κυριακή 8 Γεννάρη.

ΤΟ ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΚΟΛΠΟ. Ἐκεῖνος ὁ δυστυχι-
σμένος μὰ καὶ πονηρὸς Γαλανός, ποὺ μὲ τὴν Ἀ-
νόρθωση ἔγινε μέγας καὶ τρανὸς γιὰ τὴ μιὰ φορὰ
βγήκε βουλευτὴς σὲ δυὸ νομοὺς (καημένο Ρωμαῖκο!)
καὶ τὴν ἄλλη τότε προτίμησε ὁ φιλελεύτερος Πρω-
θυπουργὸς γιὰ συνεργάτη του, σκέφτηκε νὰ ἐξα-
σφαλίσῃ ἀπὸ τώρα θέσῃ στὸ συνδυασμὸ τῆς Ἀττι-
κῆς καὶ ρίχτηκε τοῦ Καθηγητῆ κ. Νικολαΐδη γιὰ τὴ
τόλμησε νὰ μὴ βάλῃ γιὰ θεμέλιο τῆς φυσιολογίας
τὸ πρῶτο κεφάλαιο τῆς Γένεσης. Γράφτηκε πὼς ὁ
Ἵπουργὸς τῆς Παιδείας διέταξε ἀνακρίσεις ἀπάνου
στὴν καταγγελία τοῦ φιλελεύτερου Ἀνορθωτικοῦ
ὅσο γιὰ τὸ Γαλανὸ δὲν τονε συνεριζόμεστέ καὶ δὲ χά-
νουμε τὰ λόγια μας, γιὰτί τέλος πάντων τὴ δου-
λειά του κάνει ὁ ἄνθρωπος, ἂν καὶ βέβαια πρέπει
νὰ ἔχει πολὺ μικρὴ ἰδέα γιὰ τὸ Βενιζέλο γιὰ νὰ ἐλ-
πίσῃ ἀκόμα μιὰ φορὰ βουλευτὴλίκι. — μὰ τὸν Ἵ-
πουργὸ ποὺ ὑπόγραψε τέτοιο ἔγγραφο (ἂν πραγμα-
τικῶς τὸ ἔκανε) τί θὰ τὸν κάνετε, κ. Βενιζέλε;

ΤΑ ΠΑΛΙΑ ΚΟΜΜΑΤΑ. Σαλεύουν σιγὰ —
σιγὰ, κάνουν δηλώσεις, ἐπικρίνουν τὴν πολιτικὴ τοῦ
Βενιζέλου, ἐτοιμάζονται γιὰ τὶς ἐκλογές οἱ ξεπε-
σμένοι ἀρχηγοί. Μὲ ἀγανάκτηση μόνο τοὺς παρα-
κολουθοῦμε. Δὲν εἴμαστε Βενιζελικοί, οὔτε καὶ ἱκα-
νοποιημένοι ἀπ' τὸν κ. Βενιζέλο· μὰ θαρροῦμε πὼς
εἶναι ντροπὴ νὰ τονε συγκρίνουμε μὲ τοὺς κυρίους
αὐτοὺς. Ἄν ὁ Βενιζέλος ἔκανε καὶ αὐτὸς προσωπικὸ
κόμμα, ὅχι κόμμα ἀρχῶν, ὅπως θέλαμε ἐμεῖς, αὐτὸ
δὲν εἶναι ἀδικαιολόγητο, γιὰτί τὰ κόμματα ἀρχῶν
δὲ γίνονται μονομιᾶς, μὰ χρειάζονται χρόνια καὶ
ὅσο νὰ σκηματισθοῦν αὐτὰ δὲν ἔπρεπε βέβαια νὰ-
χουμε Πρωθυπουργὸ τὸν Κυριακούλη τὸ Μαυρομι-
χάλη. Ἄν ὁ Βενιζέλος πέρασε καὶ ἀνελεύτερα νο-
μοθετήματα, ὅμως ἔχει τὴ δύναμη νὰ νοιώσῃ τί πὰ
νὰ πεῖ φιλελεύτερος καὶ μπορεῖ ὅταν μὲ τὸν καιρὸ
δημιουργηθεῖ τὸ γνήσιο φιλελεύτερο Κόμμα ἀπὸ
κάτου νὰ κρατήσῃ αὐτὸς τοὺς χαλινούς του καὶ νὰ
ἐφαρμόσῃ τὸ γνήσιο φιλελεύτερο πρόγραμμα· οἱ
σημερινὲς ἀντίφασές του πρέπει βέβαια νὰ κατα-
κριθοῦν ἀπὸ μᾶς τοὺς φιλελεύτερους ποὺ στέκουμε
ἔξω ἀπ' τὴν ἐνεργὸ πολιτικὴ, μὰ καὶ δικαιολογοῦν-
ται γιὰτί ὅσοι ἔβγαλαν τὸ Βενιζέλο δὲν εἶναι βέβαια
ὅλοι φιλελεύτεροι, γιὰτί μὲ ἄλλα λόγια ὁ Βενιζέλος
εἶναι σήμερα ἀντιπρόσωπος τόσο μεγαλοαστῶν, ὅσο

μικροαστῶν καὶ ἐργατῶν, κ' ἐπομένως δὲν μπορεῖ νὰ
δυσανεστήσῃ κανέναν. Μὰ νὰ φωνάζει καὶ νὰ δια-
μαρτύρεται ξεδιάντροπα καὶ ὁ Θεοτόκης — ὁ ἄνθρω-
πος ποὺ εἶταν ἀπὸ τὸ 1899 σχεδὸν ἀδιάκοπα παν-
τοδύναμος; Μᾶς παρουσιάζει σήμερα πρόγραμμα,
καὶ αὐτὸ βέβαια θὰ βρεθεῖ σὲ ὅλα τὰ σημεῖα τὸ ἀντί-
θετο ἀπὸ ὃ τι ἔκανε ὁ Βενιζέλος. Εἴμαστε μόνο πε-
ρίεργοι νὰ ἰδοῦμε ἂν τὰ προγράμματα τῶν τριῶν
κομμάτων δὲ θὰ συμφωνοῦν, γιὰτί πιστεύουμε τοῦ-
λάχιστο, πὼς, ἂν τὰ τρία προγράμματα συμφωνοῦν,
θὰ κάνουν, ὅπως ἐπιβάλλεται σὲ τίμιους πολιτικούς,
ἀφίνοντας στὴ μπάντα προσωπικὲς φιλοδοξίες, ἓνα
κόμμα μὲ ἓνα πρόγραμμα—γιὰ τὸ καλὸ τοῦ τόπου,
ποὺ φυσικὰ καὶ γι' αὐτοὺς εἶναι ἀνώτερο ἀπὸ προ-
σωπικὲς φιλοδοξίες.

Ο ΣΤΡΑΤΟΣ. Μετρημένες καὶ σοβαρές οἱ δη-
λώσεις ἐνὸς ἀπ' τοὺς ἀξιωματικούς τῆς γαλλικῆς
ἀποστολῆς στὴν «Ἀκρόπολη» τῆς 30 τοῦ Δεκέβρη.
Στὸ χαρτί θὰ μπορούσαμε νὰ σᾶς παρουσιάσουμε
καὶ 700 χιλιάδες στρατό, εἶπε ὁ ἀξιωματικὸς, μὰ
ἓνα μικρὸ Κράτος σὰν τὴν Ἑλλάδα δὲν μπορεῖ οὔτε
γιὰ λίγους μῆνες νὰ τονε συντηρήσῃ. Θελήσαμε,
λέει, νὰ δώσουμε στὴν Ἑλλάδα τόσο στρατὸ ὅσο
μπορεῖ νὰ βαστάξῃ, μὰ ἔτσι ὀργανωμένον ποὺ νὰ
εἶναι ἀνώτερος ἀπ' τὸν ὑποθετικὸ στρατὸ ποὺ, ἂν
γίνει πόλεμος, γυμνὸς καὶ πεινασμένος οὔτε μιὰ
νίκη δὲ θὰ μποροῦσε νὰ κάνει. Αὐτὰ λέει ἡ γλώσσα
τῆς εὐλικρίνειας, καὶ αὐτὴ θὰ εἴν' ἡ ἀπάντησις τοῦ
λαοῦ σὲ ὅσους θελήσουν νὰ γαγγίζουσιν γιὰ τὸν ἀφο-
πλισμὸ τοῦ ἔθνους.

ΓΚΡΙΝΙΕΣ. Στὶς ἐφημερίδες τῆς 31 τοῦ Δε-
κέβρη δημοσιεύτηκε ἀνοιχτὸ γράμμα τοῦ κ. Στάη
στὸν κ. Θεοτόκη, τὸν πρῶτον ἀρχηγὸ του. Μᾶς φαί-
νεται λιγάκι περίεργο πὼς τόσο ἀργὰ ὁ κ. Στάης,
αὐτὸς ποὺ, καθὼς ὁμολογεῖ, δυὸ φορὲς ἐπέμεινε νὰ
μὴν παραιτηθεῖ ὁ ἀρχηγὸς του, ἔνοιωσε πὼς ἄν-
θρωπος μὲ ἀπογοήτεψιν μόνο δὲν κάνει γιὰ Πρωθυ-
πουργὸς, πὼς τόσο ἀργὰ μυρίστηκε ὅτι ὁ Θεοτόκης
συντελοῦσε στὴν «ἐκλυσιν πάσης ὑπηρεσίας», ὅτι
παραγνώριζε τὴ διάκριση κάθε ἐξουσίας, ὅτι παρέ-
δωκε τὰ ἅγια τοῖς κυσὶ» (μὰ καὶ ὁ κ. Στάης δὲν εἶ-
τουν Ἵπουργὸς ἐπὶ Θεοτόκη;). Γι' αὐτό, τὸ πρό-
σωπο τοῦ κ. Στάη δὲ μᾶς ἐμπνέει καμμιὰ ἐμπι-
στοσύνη ὅσο νέο καὶ ἂν εἴν' τὸ κόμμα ποὺ θὰ σκημα-
τίσῃ — ἴσα ἴσα μάλιστα τὸ γράμμα του αὐτὸ εἶναι
ὅχι πολὺ συστατικὸ γιὰ τὸ χαραχτήρα του, γιὰτι

βέβαια ο καταδότης δὲν εἶναι τὸ συμπαθητικώτερο πρόσωπο μιᾶς συμμορίας.

ΔΗΜ. ΓΟΥΝΑΡΗΣ. Εἶχε γραφεί τις τελευταῖες μέρες με ἐπιμονὴ πὼς τάχα ὁ Πατρινὸς πολιτευτὴς πρόκειται νὰ ιδρύσῃ δικό του κόμμα, φεύγοντας ἀπ' τὸ Θεοτόκη καὶ γιὰ νὰ διαφεύσῃ τὴν εἰδησιὴ αὐτῇ ὁ κ. Γούναρης ἔκανε μερικὲς ἐπίσημες κ' ἐνδιαφέρουσες δηλώσεις, ποὺ μαρτυροῦν πὼς με πολὺ γερὸ μάτι βλέπει τὰ πράγματα καὶ πὼς πρῶτος αὐτὸς ἀπ' τοὺς πολιτικούς μας βγαίνει νὰ διαλαλήσῃ μερικὲς ἀλήθειες, ποὺ ὡς σήμερα ἀκουγότανε με χαμόγελο ἢ με περιφρόνηση. Τὰ κόμματα, εἶπε πολὺ σωστὰ ὁ κ. Γούναρης, δὲ δημιουργοῦνται με τὸ νὰ ἀνακηρυχτεῖ ὁ Α ἢ ὁ Β ἀρχηγὸς καὶ νὰ τρέχει νὰ βρεῖ **πολιτευομένους** ποὺ νὰ τὸν ἀκολουθήσουν· τέτοια κόμματα εἶναι κόμματα προσωπικά, ποὺ γεννιοῦνται μόνον ὅταν τὰ πολιτικὰ ἦθῃ τοῦ τόπου δὲν ἐπιτρέπουν τὴ γέννηση πραγματικῶν κομμάτων. Αὐτὸ ἐγίνε ὡς τὰ τώρα στὸν τόπο μας, γιὰτι πραγματικῶς τὰ πολιτικὰ μας ἦθῃ δὲ σήκωναν κόμματα ἀρχῶν· μὰ δὲ νομίζουμε πὼς γι' αὐτὸ εἶναι καὶ ἀνεύτυνα τὰ παλιὰ κόμματα ἢ θὰ εἶναι ἀνεύτυνος ὁ κ. Βενιζέλος ἂν δὲν φροντίζει νὰ μεταμορφώσῃ τὸ κόμμα του σὲ κόμμα ἀρχῶν. Μποροῦν νὰ παρουσιάζονται στὴν ἀρχὴ σὰν κόμματα προσωπικά, κι αὐτὸ μόνον ἔπρεπε κατὰστάσῃ τοῦ τόπου ἢ ἐξαιρετικῇ τὸ ἀπαιτεῖ (ὅπως συνέδῃκε με τὸ Βενιζέλο — ὅχι ὅμως με τὸ Μαυρομιχάλη), καὶ συγχρόνως νὰρχίσουν τὴ μορφωτικὴ ἐργασία, **ν' ἀρχίσουν τὸ χωρισμὸ τῶν τάξεων**, γιὰτι μόνον με χωριστὲς τάξεις, ποὺ κάθε μιὰ ἐπιδιώκει τὸ συμφέρο της, θὰ κανονιστοῦν οἱ πολιτικὲς ἀρχές ποὺ θὰ ἔχουν ὕστερα νὰ ἐφαρμόσουν οἱ ἐκλεκτοὶ τῆς δυνατότερης τάξης, ποὺ θὰ ἔχει νὰ διακρίνει τὸν τόπο. Ἀπὸ κάτω βέβαια γίνονται τὰ κόμματα — μὰ γι' αὐτὸ χρειάζονται ἄνθρωποι χωρὶς ὑπουργικὲς ἢ πρωθυπουργικὲς φιλοδοξίες, ἄνθρωποι ποὺ νὰ δείξουν τὸν ἀγῶνα τῶ συμφερόντων, τὴν αἰώνια πάλη μέσα στὴν κοινωνία, ἄνθρωποι ποὺ νὰ ὀργανώσουν ὅσους ἔχουν κοινὰ συμφέροντα καὶ νὰ κανονίσουν τότε καὶ τὸ πρόγραμμα ποὺ ἐξυπηρετεῖ καλύτερα τὰ συμφέροντα αὐτά. Μὰ ὁ κ. Γούναρης ποὺ βλέπει τόσο καθάρια τὰ πράγματα δὲν κουνήθηκε· βγήκε ὡς τώρα βουλευτὴς χάρις σὲ προσωπικὲς συμπάθειες ποὺ ἔχει μέσα στὴν Πάτρα. Καμμιά ὀργάνωση δὲν ἔκανε, καμμιά προσπάθεια νὰ μορφώσῃ τὸ λαό, νὰ υποδοθῇ τὸ σχηματισμὸ ἑνὸς κόμματος σὰν κι αὐτὰ ποὺ νειρεύεται. Ἀκόμα καὶ τις σοβαρὲς του αὐτὲς σκέψεις τις κλείνει με συγχυσμένους προεκλογικοὺς λόγους, ὅπου μιλάει γενικά σὰν «λαϊκὸς»

(Laie) γιὰ τις ἀνάγκες, τις ἰδέες, τοὺς πόθους τοῦ λαοῦ, σὰν ὁ λαὸς νὰ ἔχει ἐνιαῖες ἀνάγκες, κλπ., σὰν νὰ εἶναι ἓνα τὸ συμφέρο τοῦ Νεγρεπόντη καὶ τὸ συμφέρο τοῦ γαλατᾶ καὶ τὸ συμφέρο τοῦ γεωργοῦ καὶ τὸ συμφέρο τοῦ ἐργάτη! Ἐμεῖς ἓνα βλέπουμε γιὰ τις ἐρχόμενες ἐκλογές — πὼς οἱ διάφορες τάξεις τοῦ λαοῦ πρέπει πρῶτα νὰ ψηφίσουν ἐκείνους τοὺς ἀνεξάρτητους ὑποψήφιους, ποὺ ἔχουν πρόγραμμα σύμφωνο με τὸ συμφέρο τους καὶ παρέχουν ἀρκετὲς ἐγγύησες πὼς θὰ τὸ ἐφαρμόσουν ὅσο μποροῦν καί, ὅπου τέτοιοι δὲν ὑπάρχουν, νὰ ψηφίσουν τὸ προτιμότερο ἀπ' τὰ προσωπικὰ κόμματα, τὸ Βενιζελικό. Ὅσο γιὰ τὸ Γούναρη, ἂς μᾶς πεῖ **γιὰ ποιὰ τάξη** τοῦ λαοῦ ἐνδιαφέρεται, ἂς προσπαθῇ νὰ τὴν ὀργανώσει, γιὰ νὰρθεῖ τὴν ἄλλη ἐκλογὴ στὴ Βουλὴ ἀντιπρόσωπος τῆς τάξης αὐτῆς, με πρόγραμμα τὸ πρόγραμμά της. Ἄν ἡ τάξη αὐτὴ εἶναι ἡ μικροαστικὴ κ' ἡ ἐργατικὴ, ποὺ μπορεῖ στὸν τόπο μας νὰ συνεργαστεῖ ἀξιόλογα με τὴν πρώτη, ἔμεῖς τοῦ προσφέρουμε τὴ μικρὴ μας βοήθεια κ' ἐλπίζουμε πὼς κι ἀπ' τὸν κ. Βενιζέλο θὰχεῖ ὑποστήριξη στὸν ἀληθινὰ ἀνορθωτικὸν αὐτὸν ἀγῶνα, ποὺ βέβαια ἔπρεπε κι ἂν εἶναι τὰ πράγματα δὲν ἀμφιβάλλουμε πὼς κι ὁ ἴδιος ὁ Βενιζέλος μόλις περάσουν οἱ ἐκλογές αὐτές, θὰ τὸν βάλει καὶ μόνος του μπροστά.

ΤΑ ΚΡΗΤΙΚΑ. Τὰ πράγματα φαίνεται πὰ πὼς μπήκαν σὲ κάπως ὁμαλὸ δρόμο. Μέσα στὴν Κρήτη κατωρθώθηκε ἡ συνεννόηση καὶ τῶν Βενιζελικῶν με τοὺς ἐπαναστάτες (σύμφωνα βέβαια με σύστασιν τῆς ἐλληνικῆς Κυβέρνησης), ὥστε νὰ μὴν ὑπάρχει πιά διχόνοια προσωπικὴ ἀνάμεσα στοὺς Κρητικούς καὶ ὥστε νὰ μὴ μένει πιά ἀμφισβόλια πὼς τὴ διεύθυνση τοῦ ζητήματος θὰ τὴν ἔχει μόνον ἡ ἐλληνικὴ Κυβέρνηση, ποὺ δὲν ἀμφιβάλλουμε πὼς θὰ τὸ χειριστεῖ ὅπως πρέπει. Ἐτσι πιστεύουμε πὼς σὲ λίγο θὰ ἔχουμε ξεμπλέξει ἀπὸ τὴ μεριὰ αὐτὴ καὶ θὰ μπορέσουμε τέλος πάντων μακριὰ ἀπὸ ἐξωτερικὲς σκοτωφύρες ν' ἀφοσιωθοῦμε ἀποκλειστικὰ στὴν ἐσωτερικὴ ἀναμόρφωση, καὶ πρῶτ' ἀπ' ὅλα στὴν πολιτικὴ μόρφωση τοῦ λαοῦ, στὴ δημιουργίαν κομμάτων ἀρχῶν, κομμάτων ποὺ ν' ἀντιπροσωπεύει τὸ καθένα χωριστὲς κοινωνικὲς τάξεις.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ

Τῇ στιγμῇ ποὺ τὸ Ἔραιο τοῦ φέρνει πλήξη, ὁ ἄνθρωπος ὁ σωστός ξετάζει τὸν ἑαυτὸ του καὶ βάζει τὰ δυνατὰ του νὰ διορθωθῇ.

CHARLES MAURRAS